

بهره‌برداری

ماده 22

متقاضیان بهره‌برداری از ذخایر معدنی مکلفند برای دریافت پروانه بهره‌برداری معدن، برابر دستورالعمل‌های صادره، تقاضای خود را همراه شناسنامه معدن، طرح بهره‌برداری و مدارک موردنیاز تهیه و تسلیم وزارت معادن و فلزات نمایند.

تبصره 1: شناسنامه معدن و طرح بهره‌برداری باید حاوی نکات و اطلاعاتی باشد که از طرف وزارت معادن و فلزات اعلام می‌شود.

تبصره 2: تأمین مواد اولیه کارخانجات صنعتی و مصرف کننده ماده معدنی واقع در حوزه عملیاتی معدن که فعالیت آنها منطبق بر استانداردهای موجود است، اولویت دارد و طرح بهره‌برداری باید حاوی اطلاعات و ارقام مربوط به این کارخانجات باشد. واحدهای صنعتی مصرف کننده که از ارائه اطلاعات لازم در مورد نیاز مواد اولیه خودداری کنند، از اولویت فوق‌الذکر برخوردار نخواهند بود.

ماده 23

وزارت معادن و فلزات ظرف (2) ماه نسبت به بررسی مدارک و طرح بهره‌برداری اقدام و چنانچه طرح جامع و کامل بوده و مورد تأیید باشد، پروانه بهره‌برداری معدن را براساس شناسنامه معدن و طرح مصوب صادر و به بهره‌بردار ابلاغ می‌کند. در صورت وجود نقص در مدارک و یا عدم تأیید طرح به متقاضی دو ماه مهلت داده می‌شود تا اشکالات را مرتفع نماید.

تبصره: صدور پروانه بهره‌برداری به نام دارنده گواهی کشف به منزله تحویل معدن به بهره‌بردار است و در سایر موارد تحویل معدن طبق مفاد این آیین‌نامه انجام خواهد شد.

ماده 24

متقاضی مکلف است قبل از صدور پروانه بهره‌برداری نسبت به ارائه تضمین حقوق دولتی و (3) درصد منابع طبیعی موضوع ماده (25) قانون معادن (معادل (6) ماه حقوق دولتی) اقدام و مسئول فنی عملیات در معدن را معرفی نماید.

تبصره: تضمین موضوع این ماده هر (3) سال یکبار متناسب با حقوق دولتی مصوب تعدیل خواهد شد و در پایان دوره بهره‌برداری چنانچه بهره‌بردار به تعهدات خود عمل نموده باشد مسترد می‌گردد.

ماده 25

وزارت معادن و فلزات مدت بهره‌برداری از معدن را متناسب با ذخیره معدن، طرح بهره‌برداری مصوب وامکانات بهره‌برداری از معدن تعیین می‌کند و این مدت در یک دوره بهره‌برداری حداقل (2) برابر مدت بازگشت سرمایه براساس طرح بهره‌برداری و حداکثر تا بیست و پنج سال خواهد بود.

ماده 26

بهره‌بردار در صورت تمایل به تمدید پروانه بهره‌برداری معدن، مکلف است حداقل یکسال قبل از انقضای مدت بهره‌برداری طرح بهره‌برداری برای دوره مورد نظر رابا توجه به وضعیت ذخیره ماده معدنی و بازار مصرف بانضمام مدارک لازم تسلیم وزارت معادن و فلزات نماید.

ماده 27

وزارت معادن و فلزات حداکثر ظرف (4) ماه نسبت به اعزام کارشناس به معدن و بررسی طرح پیشنهادی بهره‌بردار اقدام و در صورت عدم وجود نقص در طرح بهره‌برداری شرایط تجدید و تمدید را تعیین می‌کند.

تبصره 1: عدم ارائه تقاضای تمدید پروانه بهره‌برداری در موعد مقرر به منزله عدم تمایل بهره‌بردار تلقی و وزارت معادن و فلزات می‌باید نسبت به تعیین بهره‌بردار جدید معدن قبل از انقضای مدت بهره‌برداری به ترتیبی اقدام کند که در امر بهره‌برداری معدن وقفه‌ای ایجاد نشود.

تبصره 2: در صورت وجود نقص در طرح، مهلت مناسبی که مدت آن از (3) ماه تجاوز نخواهد کرد، تعیین می‌شود تا بهره‌بردار نسبت به رفع نقص، اقدام کند. در غیر این صورت، پروانه بهره‌برداری تمدید نخواهد شد.

ماده 28

پروانه بهره‌برداری پس از کسب مفاصاحساب حقوق دولتی از وزارت معادن و فلزات توسط بهره‌بردار قابل انتقال می‌باشد.

تبصره 1: تاریخ قطعی انتقال، تاریخ ظهنویسی پروانه بهره‌برداری از طرف وزارت معادن و فلزات به نام انتقال گیرنده است.

تبصره 2: با انتقال پروانه بهره‌برداری کلیه تعهدات و الزامات مربوط، به انتقال گیرنده منتقل می‌شود و انتقال گیرنده طبق مفاد قانون معادن و این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های مربوط، مکلف به انجام تعهدات مربوط است.

ماده 29

مؤسسات مالی نظیر بانکها که به بهره‌بردار تسهیلات مالی اعطا می‌کنند، می‌توانند از بهره‌بردار بخواهند حق انتقال قهری پروانه بهره‌برداری را در صورت عدم ایفای تعهدات، به مؤسسه طرف قرارداد بهره‌بردار بدهد، در این صورت لازم است پس از تنظیم سند یک نسخه از آن را به وزارت معادن و فلزات ارسال تامدت بازپرداخت وام و مبلغ آن همراه سایر تعهدات بهره‌بردار در ظهر پروانه بهره‌برداری درج گردد.

ماده 30

بهره‌برداری که به منظور اجرای طرح معدنی یا توسعه آن از مؤسسات مالی مانند بانکها تسهیلات مالی دریافت می‌کند، تا بازپرداخت تسهیلات، حق جابجایی و انتقال تأسیسات و تجهیزات منصوبه در معدن و همچنین ماشین‌آلات سنگین مربوط به معدنکاری را بدون کسب موافقت مؤسسه مالی بانک وام دهنده طرف قرارداد و همچنین وزارت معادن و فلزات ندارد، در غیر این صورت وزارت معادن و فلزات مراتب را به مؤسسه وام دهنده اعلام می‌نماید تا اقدام لازم به عمل آورد.

ماده 31

وزارت معادن و فلزات مکلف است ظرف (1) سال از تاریخ تصویب این آیین‌نامه، مشخصات معادن فعال و دارای سابقه بهره‌برداری را با توجه به معیارهای موضوع ماده (12) قانون معادن تهیه و همراه پیشنهاد خود به هیأت دولت گزارش نماید.

تبصره: چنانچه مشخصات معادن جدیدی که کشف می‌شود منطبق به مفاد ماده (12) قانون معادن باشد، موضوع توسط وزارت معادن و فلزات برای اتخاذ تصمیم به هیأت وزیران گزارش می‌شود.

ماده 32

متقاضیان اجازه برداشت موضوع ماده(13) قانون معادن می‌باید درخواست خود را که شامل مقدار استخراج، محل و محدوده دقیق و مدت برداشت باشد، به وزارت معادن و فلزات تسلیم کند. وزارت معادن و فلزات پس از بررسی، حسب مورد و در صورت بلامعارض بودن اجازه برداشت صادر خواهد کرد.

ماده 33

مدت اجازه برداشت مجریان طرح‌های عمرانی یا پیمانکاران آنها متناسب با مدت اجرای طرح آنها خواهد بود و دارندگان این قبیل اجازه برداشتها حق فروش مواد معدنی مورد برداشت را ندارند و در صورت تخلف از این ماده مطابق ماده(20) قانون معادن با آنها رفتار خواهد شد.

ماده 34

در اجرای ماده(14) قانون معادن، حقوق دولتی در معادن بر حسب نوع ماده معدنی، محل معدن، شرایط و محرومیت منطقه، میزان سرمایه گذاری، روش استخراج، کانه آرای و فرآوری و در نتیجه سود ترجیحی بهره‌بردار طبق ضوابط زیر توسط وزارت معادن و فلزات تعیین می‌شود.
الف) در مورد معادن زیرزمینی حداکثر تا (6) درصد بهای ماده معدنی در سر معدن.
ب) در مورد معادن روباز حداکثر تا (10) درصد بهای ماده معدنی در سر معدن.
ج) در مورد معادنی که به صورت مختلط (زیرزمینی و روباز) استخراج می‌شوند حداکثر تا (8) درصد بهای ماده معدنی در سر معدن.

تبصره 1: در معادنی که مستلزم تجهیز و آماده‌سازی هستند بهره‌بردار در زمان تجهیز از پرداخت حقوق دولت معاف است.

تبصره 2: بهره‌بردار هر معدن مکلف است به ترتیبی که وزارت معادن و فلزات مقرر خواهد داشت حقوق دولتی را بر مبنای ارقام اعلام شده و میزان استخراج مندرج در پروانه به حسابی که از طرف وزارت معادن و فلزات تعیین می‌شود واریز کند. تا به حساب درآمد عمومی دولت منظور گردد.

تبصره 3: بهای ماده معدنی در سر معدن بر اساس متوسط قیمت فروش ماده معدنی در منطقه توسط وزارت معادن و فلزات تعیین می‌شود.

ماده 35

بهره‌بردار مکلف است در پایان هر سال بهره‌برداری، گزارش جامعی از عملکرد معدن را که حاوی مقدار استخراج طی سال به تفکیک در هر دوره سه ماهه، هزینه و درآمد، اطلاعات نیروی انسانی، مقدار باطله برداری و برآورد تولید و فروش در سال آتی با ذکر عوامل مؤثر تهیه و به وزارت معادن و فلزات تسلیم کند.

تبصره: آمار مربوط به تولید و فروش مواد معدنی باید به طور مرتب در دفتری که در سر معدن نگهداری میشود درج گردد.

ماده 36

وزارت معادن و فلزات ظرف (2) ماه از تاریخ وصول گزارش عملکرد بهره‌بردار، رسیدگی‌های لازم را معمول و در صورتیکه مقدار استخراج اعلام شده از طرف بهره‌بردار مورد تأیید نباشد، حقوق دولتی را به میزانی که تشخیص می‌دهد محاسبه و به بهره‌بردار اعلام می‌نماید تا نسبت به پرداخت آن اقدام کند. مبنای تشخیص وزارت معادن و فلزات باز دیدهای نظارتی خواهد بود. عدم اعلام نظر از طرف وزارت معادن و فلزات در مهلت تعیین شده به منزله قبول گزارش عملکرد بهره‌بردار تلقی می‌شود.

تبصره: در صورت عدم ارسال گزارش از طرف بهره‌بردار در موعد مقرر، وزارت معادن و فلزات راساً نسبت به محاسبه و مطالبه حقوق دولتی اقدام خواهد نمود.

ماده 37

چنانچه بهره‌بردار از پرداخت حقوق دولتی در موعد مقرر خودداری نماید، مسئول جبران خسارت ناشی از دیرکرد خواهد بود و در صورتی که تأخیر پرداخت از یک سال تجاوز کند، حق دولت از محل تضمین او برداشت و با تعیین مهلت (6) ماهه به بهره‌بردار ابلاغ می‌شود تا نسبت به تجدید تضمین سپرده حسن ایفای تعهدات اقدام کند، در غیر این صورت طبق مفاد ماده (20) قانون معادن فاقد صلاحیت برای ادامه عملیات مربوط شناخته می‌شود.

چنانچه بهره‌بردار طی دوره بهره‌برداری باتوجه به وضع معدن، کمیت و کیفیت ماده معدنی، بازاریفروش وسایرعواملی که دراختیار بهره‌بردار نیست ثابت کند که درباقیمانده مدت بهره‌برداری امکان اجرای طرح واستخراج به میزان تعهدشده وجود ندارد می‌تواند دلایل ومستندات خود راجهت اصلاح طرح بهره‌برداری به وزارت معادن وفلزات تسلیم نماید. وزارت معادن وفلزات پس ازبررسی باتوجه به واقعیت وامکانات موجود وتسهیلات وامکانات ارائه شده، نسبت به تعیین مقدار استخراج سالانه جدید اقدام ومراتب را به بهره‌بردار ابلاغ خواهد کرد.

تبصره: معادنی که براساس تبصره(1) ماده(10) قانون معادن واگذار می‌شود مشمول مقررات مربوط به خود می‌باشند.

توقف عملیات بهره‌برداری از معدن به منظور اکتشاف، تهیه وتجهیز وایجاد تأسیسات جدید و یا به هردلیل دیگر موکول به تأیید وكسب اجازه از وزارت معادن وفلزات است وبه‌بردار حق ندارد معدن رابدون اطلاع و موافقت وزارت معادن وفلزات تعطیل یافعالیت آن راکاهش دهد، تعطیل بیش از(6)ماه متوالی معدن بدون اخذمجوز، موجب سلب صلاحیت بهره‌بردار خواهد شد، مگر در معادنی که به طور معمول استخراج از آنها فصلی می‌باشد.

تبصره 1: مدت زمان تعطیل معدن که با اجازه وزارت معادن وفلزات انجام شود جزء مدت بهره‌برداری منظور خواهد شد، ولی بهره‌بردار ازپرداخت حقوق دولت معاف است ودر این مدت حفاظت معدن به عهده بهره‌بردار می‌باشد.

تبصره 2: تعهدات بهره‌بردار درخصوص این ماده درمتن پروانه بهره‌برداری قید خواهد شد.

در موارد زیر معدن از ید بهره‌بردار منتزع می‌شود:

(الف) اتمام ذخیره معدن، با تأیید وزارت معادن وفلزات.

(ب) خاتمه مدت بهره‌برداری درمواردی که شرایط بهره‌بردارازلحاظ تمدیدمدت بهره‌برداری مورد تأیید قرار نگیرد.

(ج) سلب صلاحیت بهره‌بردار به دلیل عدم انجام تعهدات.

تبصره: وزارت معادن و فلزات مکلف است در مواردی که انتزاع معدن از بهره‌بردار قبلی به موجب بندهای (ب) و (ج) ماده فوق صورت می‌گیرد ظرف مدت (6) ماه نسبت به فعال نمودن مجدد معدن اقدام نماید.

ماده 41

مواردی که عدم رعایت آنها موجب رد صلاحیت و یا اخذ خسارت خواهد شد به شرح زیر می‌باشد:

- 1- عدم رعایت مقررات این آیین‌نامه و دستورالعمل‌های نظارتی که موجب تضییع و تخریب ذخایر معدن گردد.
- 2- عدم رعایت مقررات آیین‌نامه ایمنی و حفاظت در معادن که موجب سلب سلامتی و یا بهداشت کارکنان گردد.
- 3- عدم بهره‌برداری و استخراج سالانه به مقدار تعیین شده در طرح مصوب با رعایت مفاد این آیین‌نامه.
- 4- عدم پرداخت حقوق دولت.
- 5- عدم انجام سایر تعهدات ذکر شده در متن پروانه عملیات و شناسنامه منضم به آن.

ماده 42

مسئولیت حفاظت معدن و اموال مورد استفاده تا تحویل و تحول آن به بهره‌بردار جدید بر عهده بهره‌بردار سابق است. مدت این مسئولیت از تاریخ ابلاغ وزارت معادن و فلزات مبنی بر انتزاع معدن از بهره‌بردار سابق نباید از (6) ماه تجاوز کند. چنانچه تا قبل از انجام تحویل، خسارتی به معدن وارد آید و یا اموال مذکور تفریط و یا تضییع شود و این خسارت مستند بر قصور یا تقصیر بهره‌بردار باشد، باید از عهده جبران آن برآید.

تبصره: چنانچه در مهلت مقرر در ماده فوق، معدن تحویل و تحول نگردد بهره‌بردار سابق مکلف است معدن را به نماینده وزارت معادن و فلزات تحویل دهد.

ماده 43

انتزاع یک معدن و تحویل و تحول آن از یک بهره‌بردار به بهره‌بردار دیگر، تحت نظارت وزارت معادن و فلزات و به موجب صورت مجلسی خواهد بود که به امضاء دو بهره‌بردار و نماینده وزارت معادن و فلزات می‌رسد.

ماده 44

پروانه بهره‌برداری معدن و محدوده آن قابل تقسیم به اجزا نیست و بهره‌بردار حق ندارد آنرا در قالب قسمتهای کوچکتر معامله یا به غیر واگذار کند.

تبصره: وزارت معادن و فلزات می‌تواند محدوده معدن بلامعارض را به اجزای مختلف تقسیم نماید.

ماده 45

بهره‌بردار فقط مجاز به بهره‌برداری و استخراج آن دسته از مواد معدنی است که در متن پروانه بهره‌برداری قید شده باشد. چنانچه بهره‌بردار ضمن عملیات معدنی در محدوده پروانه بهره‌برداری به ماده معدنی دیگری غیر از آنچه در پروانه بهره‌برداری قید شده است برخورد کند، مکلف است مراتب را به وزارت معادن و فلزات گزارش نماید تا در صورت موافقت، با رعایت مفاد این آیین‌نامه به بهره‌برداری ماده معدنی جدید اقدام گردد.